

Masarykova univerzita

Filozofický fakulta

Seminář dějin umění

Antonín Hudeček – Starý Kolín

Písemná postupová práce

Pavel Račický

398724

Dějiny umění

2. ročník

30. 7. 2014

Obsah

Úvod.....	3
Umělec a dílo.....	4
SVU Mánes a jiné vlivy na Hudečkovu tvorbu.....	7
Období starokolínské a obraz Starý Kolín.....	8
Závěr.....	10
Zdroje.....	11

Úvod

Ve své postupové práci bych se chtěl věnovat dílu Antonína Hudečka, českému malíři „náladové krajinomalby“. S tímto autorem jsem se seznámil na výstavě v Oblastní Galerii v Jihlavě a velmi mě zaujmul jeho malířský rukopis připomínající francouzské impresionisty. Hudečkova tvorba zabírá nemalý časový úsek, začíná posledním desetiletím století devatenáctého a končí až začátkem čtyřicátých let století dvacátého, a stejně tak i jeho umělecké zaměření se rozkládá od figurální malby, portrétu, malby postav v přírodě až k čistě krajinomalbě. Výrazným motivem se také stalo moře nebo dřevěné lidové stavby. Ve své práci bych se rád věnoval krátkému avšak ne nedůležitému období Hudečkovy tvorby, které trávil ve Starém Kolíně. Neodpustím si zmínku o SVU Mánes, kterého byl Hudeček členem a o některých dobových událostech, které mohly mít na Hudečka vliv.

Umělec a dílo

Narodil se 14. ledna 1872 v Loucké u Budyně nad Ohří. Již při studiu na Reálném gymnáziu v Roudnici (1883-1887) projevil Antonín talent v kreslení a malbě, proto s podporou profesora kresby Václava Bartoše odešel do Prahy, aby se malbě věnoval. Na podzim roku 1887 začal studovat na pražské akademii. Měl zájem o ateliér krajinomalby, ale byl profesorem Mařákem odkázán do Pirnerova ateliéru. V roce 1891 odjel do Mnichova, kde se v soukromém ateliéru Antona Ažbeho a později na akademii u Otto Seitze, zdokonalil ve figurální kresbě a značně vytříbil svůj malířský styl. Po návratu do Prahy se znovu zapsal na pražskou akademii, tentokrát k Václavu Brožíkovi, ten však odjel do Paříže a ateliér figurální malby byl propojen s krajinomalbou Mařákovou. Díky této události, navázal Hudeček vztah se studenty krajinomalby a později se k nim přidal při studiu krajiny v plenéru.

V létě roku 1897 odjel Hudeček se studenty Mařákova ateliéru v čele s Antonínem Slavičkem na Okoř, kde hledali nové krajinářské náměty. Malovali v plenéru a snažili se nalézt nový způsob zobrazení krajiny. Hudeček se s krajinou snaží též vyrovnat, pokouší se o propojení člověka a přírody, slučuje krajinu s postavou. Nejvíce byl uchvácen okořským potokem, namaloval několik studií v nádechu fialové a studeně zelené barvy. Hrál si s odrazem vodní hladiny, zrcadlící se stromy a keře nejrůznějších odstínů zelené barvy, sluneční paprsky v bílých, modrých, někdy až modrofialových tónech, objevují se v obrazech s motivem koupajících se chlapců. Příkladem můžou být obrazy *Koupání*, *Při koupeli*, *Potok ve slunečním svitu*, a dalších z let 1897-98. Z těchto let pochází také známé figurální obrazy, *V šeríku*, *portrét paní Míli Slavičkové*, *Jarní pohádka*, *obraz víly sedící mezi květy šeríku*, a *Listopad*.

Okoř byl Antonínu Hudečkovy inspirací až do roku 1906, většina jeho obrazů pochází z tohoto prostředí. Poprvé se v Hudečkových obrazech objevuje otevřená krajina¹ a hlavním obsahem byla nálada okořské krajiny, v této době se začíná u Hudečka plně projevovat styl, ke kterému je řazen, náladové krajinářství.

---

¹ Poprvé se otevřená krajina objevuje v obraze *Na podzim* roku 1898

Při malbě krajin používal techniku složenou z barevných čárek a skvrn podobající se pointilismu, jeho současníci ji nazývali „ťup ťup manýra“. Náladová krajina vyvrcholila v obraze Večerní ticho, je zde zachycen širý pohled do okořské krajiny s rybníkem, obraz vyvažuje postava ženy v městském oděvu, která tu vystupuje spíše jako symbol večerní procházky než jako konkrétní bytos Scéna je protkaná melancholií tichého příchodu večera.

V dubnu roku 1902 se Hudeček v doprovodu Jana Preislera vydal na jih k moři, do Itálie a na Sicílii, maloval klidný nekonečný obzor i bouřící vlny rozbíjející se o skaliska, nejraději měl však večerní pohledy nebo noční scenerie s odrazem měsíce. Domů si přivezl velké množství skic, podle kterých později vznikala velká plátna, moře se stalo dalším z Hudečkových oblíbených motivů.

V roce 1906 se již nevrátil na Okoř, ale s Rudolfem Bémem odjel za novými náměty do Starého Kolína, zde maloval převážně staré chlupy, rozblácené ulice a stromové aleje. Opět se v obrazech často objevují postavy, ale jsou více odhmotněné, tvořené pouze barevnými skvrnami.

Po návštěvě Sicílie v roce 1909 se už znovu do Starého Kolína nevrací, místo toho odjíždí s přítelem Jaroslavem Vorlem do okolí Police nad Metují, které se mu stane inspirací na dalších pět let. Maluje zde první studie lesa, strohé plochy vertikálně členěné stromy. Vytváří krajinné náměty spojené s postavou, z tohoto období pochází obrazy *Machov navečer*, *Pohřeb* či *Májová pobožnost*. Daří se mu decentně propojit krajinu a postavu, tak že by jedna bez druhé nedokázal dosáhnout tak silného dojmu.

Bukové lesy, objevující se v další Hudečkově tvorbě pochází z Rujany, kterou navštívil dva roky po sobě, dalším motivem mu byli Alpy, které studoval při pobytech v Solnohradsku. Od roku 1919 se mu staly inspirací Tatry, kde maloval lesní polomy, horské potoky, vodopády a nehybná plesa. Od roku 1927 na žádost Národopisního muzea v Praze zachycoval dřevěné lidové stavby v Podkarpatské Rusy, v návštěvách Rusy pokračoval až do roku 1932.

V roce 1927 zakoupil v Častkovicích vilu, až do konce života se pro něj Častkovice staly druhým domovem, pobýval zde několikrát za rok a zvláště si

---

² KARLÍKOVÁ, Ludmila. *Antonín Hudeček*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1981

oblíbil říčku Běla, která mu zřejmě připomínala okořský potok. V posledním desetiletí nevzniklo již velké množství obrazů, vytvořil však velké množství skic malovaných v plenéru řídkou olejovou barvou, vyznačují se pevnými úhozy štětce a stále výraznějšími kontrasty mezi světlými a tmavými tóny barev.

SVU Mánes a jiné vlivy na Hudečkovu tvorbu

Hudeček byl ve své tvorbě silně zakořeněn, inspiraci hledal v tom, o čem snil, co prožíval, co četl, ale hlavně v tom co sám viděl. Jeho styl se vyvíjel pomalu, ale s jistotou, byl člověkem klidné povahy s darem ~~cílevědomosti~~ cílevědomosti.

Již roku 1887 se stal spolu s Antonínem Slavíčkem, Janem Preislerem, Maxem Švabinským a dalšími zakládajícím členem spolku výtvarných umělců Mánes. Mánesu zůstal Hudeček věrný po celý svůj život, vystavoval na první členské výstavě roku 1898 a podílel se na výstavách až do roku 1911, kdy v Praze přestal vystavovat. Pravděpodobně špatné hodnocení kritika K. B. Mádlů způsobilo, že se rozhodl v Praze nevystavovat. Jeho činnost ve spolku opět rozdmýchaly až jubilejní výstavy v Obecním domě z let 1922 a 1932.

Silně ovlivněn byl okruhem malířů Mařákova ateliéru, díky kterým se na Okoři probudilo jeho krajinářské cítění, zvláště pak na jeho tvorbu působil Antonín Slavíček.

Velmi podnětná byla pro Hudečka výstava krajinářů z Worpswede, kterou uspořádalo SVU Mánes roku 1903. Malovali náladové obrazy, zapojovali figuru do krajiny v obrazech s pracovní tematikou stejně jako tam, kde figura byla nositelem symbolu³, stejná slova můžeme aplikovat i na tvorbu Hudečkovu. V pozdějších letech nechával se ovlivnit spíše místy, kde zrovna maloval, než událostmi nebo tvorbou jiných umělců.

---

³ HUDEČEK, Antonín. *Antonín Hudeček: Východočeská galerie Pardubice srpen - říjen 1982 : Oblastní galerie Liberec listopad - prosinec 1982*. Liberec: Oblastní galerie Liberec, 1982, s. 18

Období starokolínské a obraz *Starý Kolín*

Období starokolínské stalo se v mnohém pro Hudečka odrazovým můstkem pro jeho další tvorbu, opouští na čas téma melancholických večerních pohledů do krajiny a upíná se k „městské krajině“. Poprvé se v jeho tvorbě dostávají do popředí ulice a domy, do této doby byli jen součástí krajinných scénérií, ale ve Starém Kolíně se stávají hlavním elementem. Znovu se objevuje snaha provázat krajinu s postavou.

Obraz *Starý Kolín*⁴ vznikl až v roce 1909, kdy již Hudeček v Kolíně nepobýval, je tedy pravděpodobné, že vznikl v umělcově ateliéru podle skic pořízených v letech 1906-1908. Obraz je namalován na plátně o rozměrech 980x1150 olejovými barvami Hudečkovou oblíbenou technikou blížící se pointilismu, tzv „tup tupa manýrou“. Zachycuje ulici Starého Kolína s rozvrásněnou cestou plnou bláta a kaluží, muže hloubavě kráčejícího před stádem vcí, sluncem ozářenou alej stromů i domy v jejím pozadí.

Ukazuje nám město chvíli po silné bouři, mezi tmavě fialovými, někde až nazelenalými mraky, začíná se objevovat modrá obloha a slunce. Autor si tu obzvlášť vydařeně hraje se světlem, zatímco strom a cesta v popředí, zahaluje stín, alej na protější straně cesty zalívá slunce a mezi stromy se prodírají sluneční paprsky i na řadu domů a vytváří množství zářivých skvrn. V korunách stromů se mísí tmavé a světlé odstíny zelené barvy nanesené velmi krátkými tahy štětce, rozmoklá zem v hnědých a fialových tónech je u Hudečka zakořeněna už z dřívějších dob, kdy se hojně objevuje na březích okořského potoka.

Muž v klobouku i stádo snaží se stát součástí krajiny, postava má sice nejasné kontury a celkově působí odlehčeným dojmem, ale stále není jaksí součástí celku. Tato syntéza, která je dovedena k dokonalosti v obrazech *Cesta do vsi* nebo *Machov navečer* zde chybí.

Z obrazu dýchá čerstvý vzduch prosycený deštěm a je cítit melancholická zádumčivá atmosféra, kterou umocňuje pomalu se vlekoucí muž se stádem

---

⁴ Příloha č. 1

v patách. Uvnitř se neskrývá žádný symbolický podtext, jde o pohled, který se malíři naskytl, o pocity které z tohoto místa měl a o hru barev, světla a stínů.

Obrázek je dnes uložen v [galerii](#) středočeského kraje v Kutné Hoře.

Závěr

Antonín Hudeček je v české malbě především syntetik, dokázal propojit dva obory, malířství figurální a krajinářství, spojuje je v harmonický celek. V okořském období se teprve zbavuje vlivu své figurální průpravy, naopak v pozdních dílech už se postava objevuje jen ojediněle a po roce 1918 mizí nadobro. Vrcholem Hudečkovy syntetické práce jsou tedy léta 1909 – 1914, kdy pobývá v okolí Police nad Metují. Léta kolínská předcházela tomuto vrcholu v umělcově tvorbě, jsou pro ni charakteristické snahy o propojení postavy a přírody, které jsou zjevné i na obraze Starý Kolín. V této fázi přechází Hudeček z jednoho důležitého období k druhému, můžeme tedy čas strávený ve Starém Kolíně označit jako hledání nového malířského pojetí.

Zdroje

HUDEČEK, Antonín. *Antonín Hudeček: Východočeská galerie Pardubice srpen - říjen 1982 : Oblastní galerie Liberec listopad - prosinec 1982*. Liberec: Oblastní galerie Liberec, 1982, 63 s.

HUDEČEK, Antonín. *Krajinou duše Antonína Hudečka: České muzeum výtvarných umění v Praze, Praha 1, Staré Město, 19.2.-21.4.2003 : Moravská galerie v Brně, Místodržitelský palác, 19.6.-14.9.2003 : Východočeská galerie v Pardubicích, Dům u Jonáše, 29.9.-30.11.2003 ; text Olaf Hanel] = Through Antonín Hudeček's landscape of the soul : [katalog výstavy. Praha: České muzeum výtvarných umění, 2003, 43 s. ISBN 80-7056-112-2.*

KARLÍKOVÁ, Ludmila. *Antonín Hudeček*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1983, 82 s.

MATĚJČEK, Antonín. *Antonín Hudeček*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1947, 84 s., 150 s. obr. příl.

LVI. výstava Spolku výtvarných umělců Mánes: soubor Ant. Hudečka : Praha, Obecní dům : leden-únor 1922. Praha: [Spolek výtvarných umělců Mánes], 1922, [22] s.

Obrazová příloha

č. 1

Starý Kolín, 1909

